

RAAP België - Rapport 163

Verkaveling Akkerbeekstraat Ichtegem

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Verslag van de Resultaten
Bureauonderzoek – 2017K3

Nazareth
2018

Colofon

Opdrachtgever: Van Huele Gebrs. NV

Titel: Verkaveling Akkerbeekstraat Ichtegem
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Verslag Van Resultaten
Bureauonderzoek - 2017K3

Status: definitief

Datum: 8 maart 2018

Auteur: Jeroen Vermeersch & Nele Vanholme

Projectbegeleiding: Nele Vanholme

Kaartvervaardiging: Jeroen Vermeersch

Projectcode: 2017K3

Raapproject: ICAK01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Begoniastraat 13
9810 Eke

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Begoniastraat13
9810 Eke
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2018

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting.....	3
1 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2017K3	4
1.1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1.1 Administratieve gegevens	4
1.1.2 Aanleiding.....	6
1.1.3 Geplande ingreep	7
1.1.4 Archeologische voorkennis	8
1.1.5 Onderzoeksopdracht	8
1.1.6 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek	9
1.2 Assessmentrapport bureauonderzoek.....	11
1.2.1 Geografische situering.....	11
1.2.2 Aardkundige gegevens	13
1.2.3 Archeologische gegevens	20
1.2.4 Historische gegevens.....	22
1.2.5 Archeologisch verwachtingsmodel.....	29
1.2.6 Synthese / beschrijving potentieel op kenniswinst.....	30
2 Bibliografie	33
2.1 Uitgegeven bronnen.....	33
2.2 Geraadpleegde websites	33
3 Bijlages.....	34

Samenvatting

In opdracht van Van Huele Gebrs. NV, heeft RAAP België een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd voor het verkrijgen van een vergunning tot het verkavelen van een terrein aan de Akkerbeekstraat te Ichtegem.

Het doel van dit onderzoek was na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Hierbij zijn gegevens verzameld over geografische, landschappelijke, archeologische en historisch context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed en welke maatregelen er dienen te worden genomen in functie van eventueel verder onderzoek van archeologische gegevens.

Het terrein bestaat uit twee percelen met een totale oppervlakte van 4970 m². Het perceel aan de Akkerbeekstraat is bebouwd, maar dit deel valt buiten het projectgebied dat verkaveld wordt. Het projectgebied bestaat uit braakliggend land en heeft een oppervlakte van 3772 m².

Het plangebied (3772 m²) is gelegen op 500m van de dorpskern van Eernegem (gemeente Ichtegem), langsheen een belangrijke invalsweg. Het is gelegen aan de rand van Plateau van Wijnendale op een hoogte tussen 7 en 7,7 m +TAW. De bodems bestaan uit matig nat lemig zand gevormd in eolische afzettingen uit de laatste ijstijd. Langsheen de percelen loopt de Akkerbeek. Het gaat om een zeer kleine beek en er is geen sprake van een uitgesproken beekdal.

Het plateau staat gekend om zijn grote hoeveelheid grafcircels uit het laat-neolithicum/bronstijd. Uit de overgang volle naar late middeleeuwen dateren tal van sites met walgracht. Deze kunnen worden gelinkt met de ontginning van de bossen.

Op basis van het bureauonderzoek kon vastgesteld worden dat er een hoge trefkans is op archeologische resten vanaf het laat-neolithicum tot en met de (volle) middeleeuwen. Door het eeuwenlang gebruik van het terrein als akker, wordt een goede bewaring van de sporen verwacht.

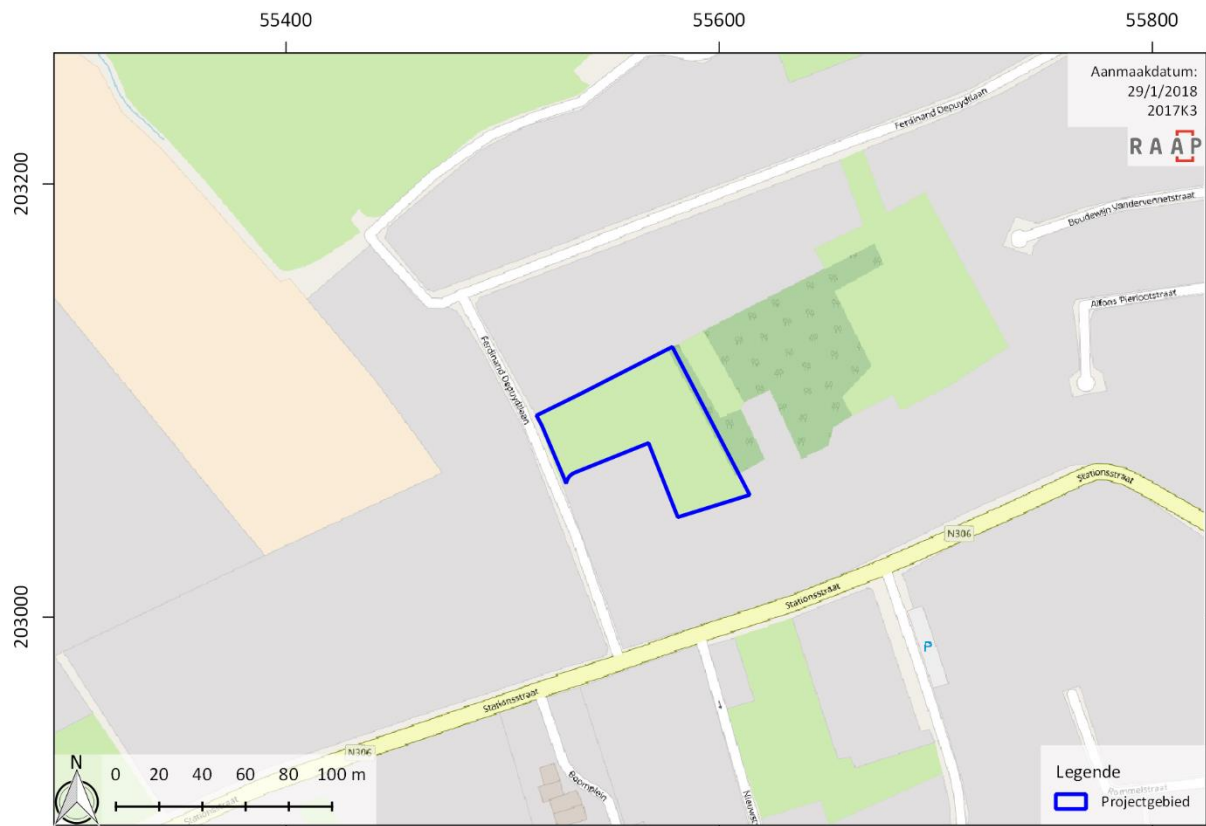
Om na te gaan of er nog resten in de bodem aanwezig zijn adviseert RAAP België om het terrein door middel van proefsleuven te onderzoeken. Omdat de terreinen nog niet in eigendom zijn dient het vervolgonderzoek door middel van het **uitgesteld traject** uitgevoerd te worden. De verkoop kan namelijk pas doorgaan wanneer de vergunning wordt verleend. Indien de vergunning wordt geweigerd, gaat de verkaveling niet door, en zal het bodemarchief niet worden verstoord.

1 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2017K3

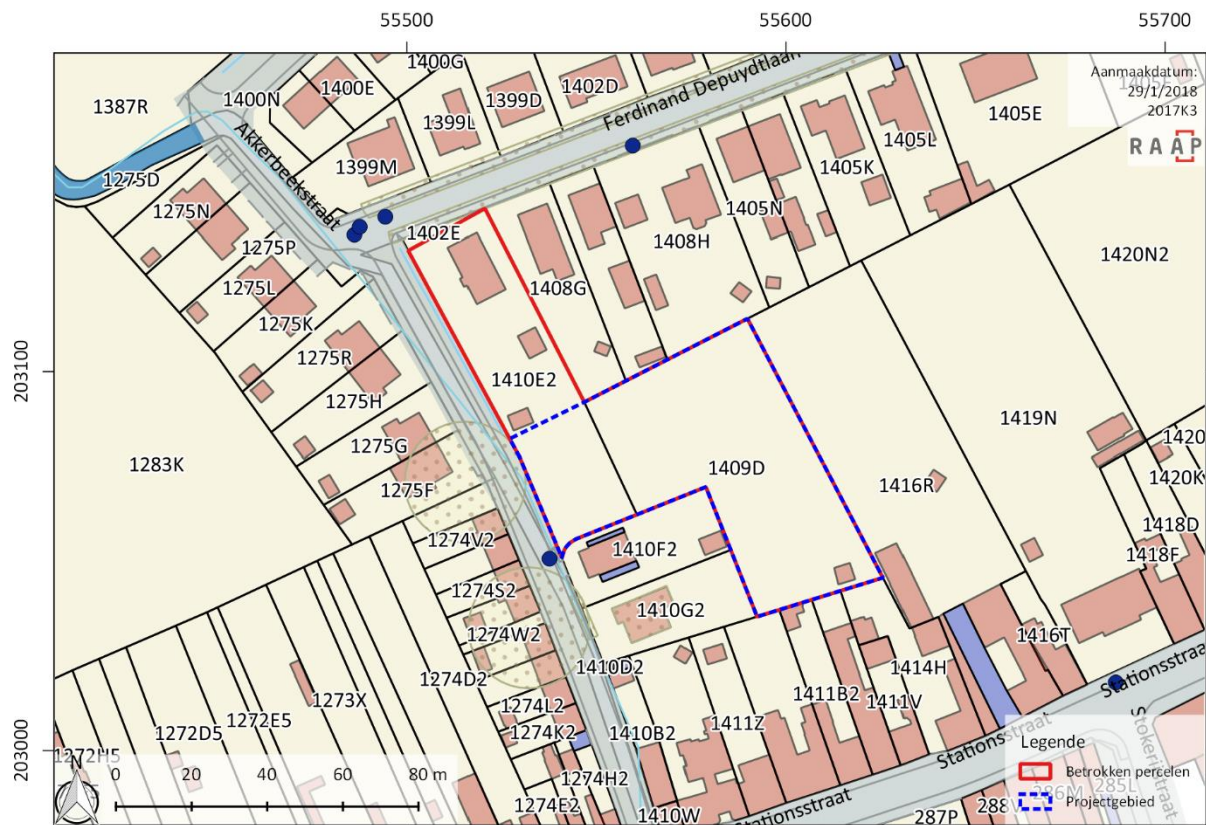
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

- *Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed: 2017K3*
- *Type onderzoek: bureauonderzoek*
- *Onderzoekskader: opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een verkavelingvergunning*
- *Opdrachtgever : Van Huele Gebrs. NV; Zandvoordestraat 453; 8400 Oostende*
- *Initiatiefnemer: Van Huele Gebrs. NV; Zandvoordestraat 453; 8400 Oostende*
- *Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)*
- *Naam plangebied en/of toponiem: Akkerbeekstraat te Eernegem (Ichtegem)*
- *Adres: Akkerbeekstraat*
- *Deelgemeente: Eernegem*
- *Gemeente: Ichtegem*
- *Provincie: West-Vlaanderen*
- *Kadastrale gegevens: Ichtegem, Afd. 2 Eernegem, Sectie B, 1410E2, 1409D*
- *Oppervlakte betrokken percelen: ca. 4970 m²*
- *Oppervlakte projectgebied: 3772 m²*
- *Oppervlakte geplande bodemingrepen: nvt.*
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*
noord: X: 55 550 Y: 203 123
zuid: X: 55 552 Y: 203 044
- *Inkleuring gewestplan: woongebied*

Figuur 1: Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: Openstreetmap). (schaal 1: 3 500)

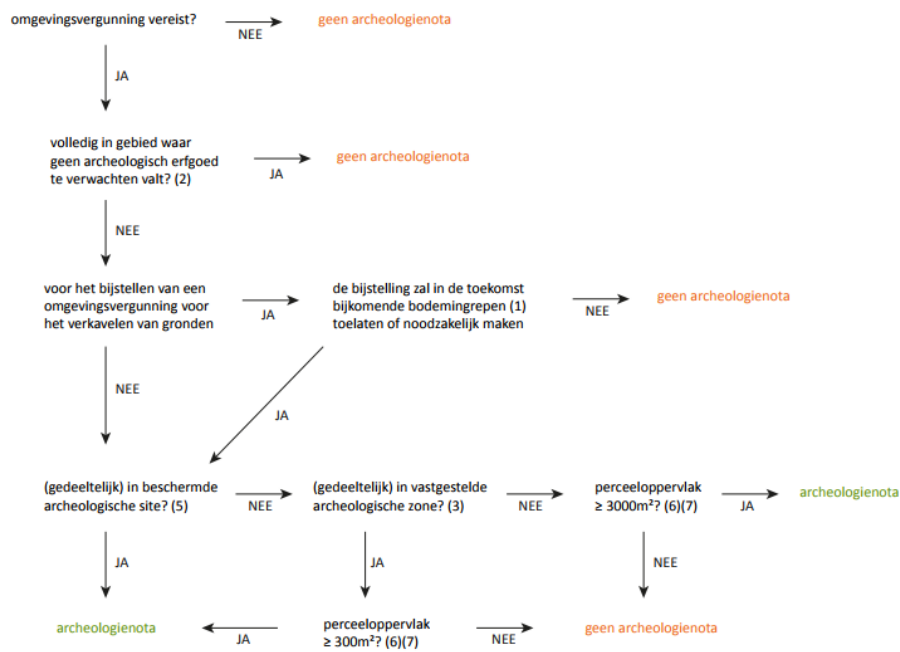
Figuur 2 Projectie van het plangebied op het kadasterplan (bron: Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 2 000)

1.1.2 Aanleiding

De twee betrokken percelen zijn momenteel deels bebouwd. De zone die in aanmerking komt voor de ontwikkeling – aangeduid als het projectgebied- is daarentegen onbebouwd en bestaat uit braakliggende grond.

Van de totale oppervlakte (4970 m²) die verkaveld zal worden zal 3772 m² in gebruik worden genomen voor een nieuwe ontwikkeling waar woonhuizen en een weg zullen gebouwd worden.

Met een oppervlak van 4970 m² van de betrokken percelen en een oppervlak van 3772 m² wat de bodemingreep betreft, worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

tabel 1 Schematisch weergegeven beslissingsboom voor de criteria bij een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden (gebaseerd op het document beschikbaar gesteld door Onroerend Erfgoed)

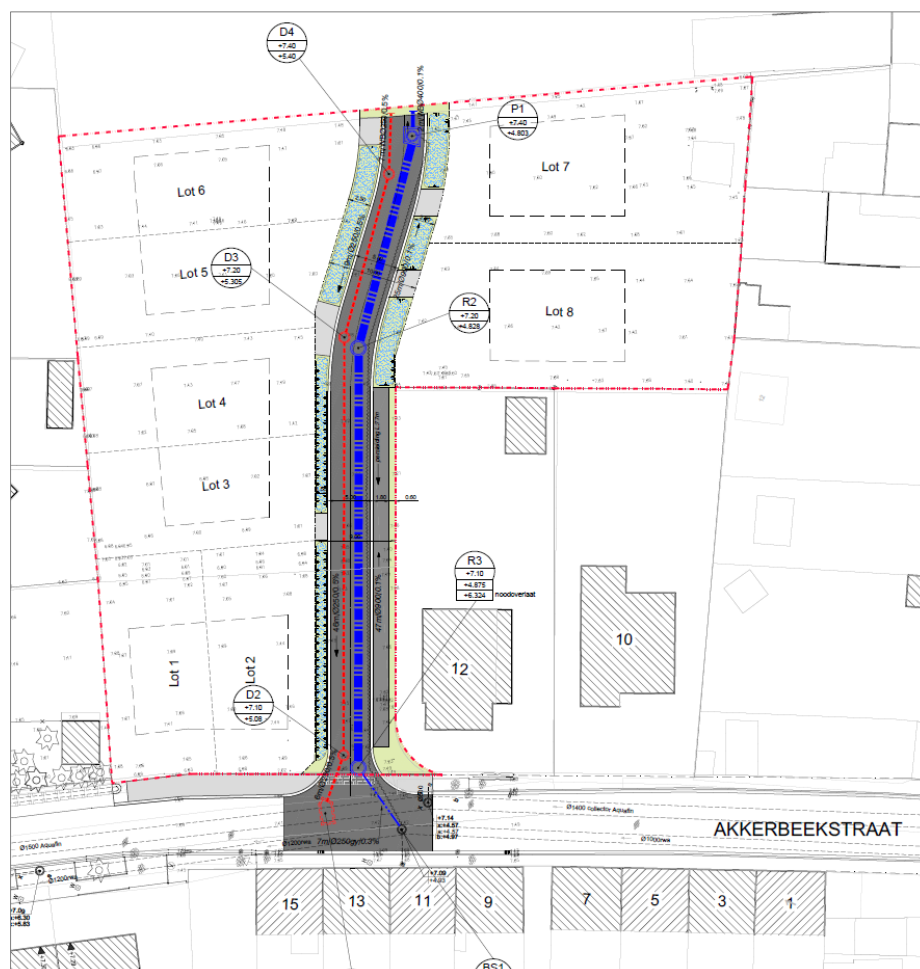
Verkavelen van gronden	JA	Nee
1. Volledig in gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt?	ga naar 9	ga naar 2
2. Bijstellen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden	ga naar 3	ga naar 4
3. het bijstellen zal in de toekomst bijkomende bodemingrepen toelaten of noodzakelijk maken	ga naar 4	ga naar 9
4. (Gedeeltelijk) in beschermde archeologische site?	ga naar 8	ga naar 5
5. (Gedeeltelijk) in vastgestelde archeologische zone?	ga naar 7	ga naar 6
6. Perceeloppervlak ≥ 300m ² ?	ga naar 8	ga naar 9
7. Perceeloppervlak ≥ 3000m ² ?	ga naar 8	ga naar 9
8. Archeologienota verplicht	✓	

De geplande bodemingrepen zijn mogelijk bedreigend voor eventuele archeologische resten. Conform het nieuwe Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 dient bij verkavelingsaanvragen volledig gelegen buiten een archeologische vastgestelde een archeologienota te worden aangeleverd wanneer het totale perceelsoppervlak meer dan 3000 m² bedraagt. Het plangebied met een oppervlakte van ca. 4970 m² overschrijdt de gestelde oppervlaktegrenzen waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

1.1.3 Geplande ingreep

Het plangebied is gelegen in Eernegem (gemeente Ichtegem) aan de Akkerbeekstraat. Het onderzoeksgebied bestaat uit twee percelen waarvan één perceel, gelegen aan de Ferdinand Depuydtlaan, bebouwd is. Echter, de ontwikkeling gebeurt in de zone die nu in gebruik is als braakliggende grond. Het bebouwde deel van perceel 1410E2, met huisnummer 41, behoort dus niet tot het projectgebied.

Het plangebied zal verkaveld worden om binnen de onbebouwde zone kleinere percelen te ontwikkelen voor 6 koppelwoningen en 2 alleenstaande woningen. Hierbij wordt ook een weg ingepland die uitkomt op de Akkerbeekstraat. Onder de weg komt een rioleringsstelsel.

Figuur 3 Projectie van de toekomstige ontwikkeling van het projectgebied: aanduiding van het verkavelingsgebied en de ligging van de te realiseren straat (bron: Van Huele Gebrs. n.v.; ontwerp bureau Plantec n.v.).

1.1.4 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied is nog niet eerder een archeologisch onderzoek uitgevoerd. Hier zijn ook geen vondsten bekend.

In de nabije omgeving zijn wel archeologische resten aangetroffen. Deze zullen verder in deze nota beschreven worden.

1.1.5 Onderzoeksopdracht

1.1.5.1 Doelstelling

Het doel van dit bureauonderzoek is na te gaan of er archeologisch erfgoed kan bewaard zijn in de bodem binnen de afbakening van het plangebied, wat de karakteristieken zijn en de bewaringstoestand is. Ook de waarde van de betreffende sporen dient te worden ingeschat. Eveneens wordt nagegaan in hoever de werken invloed zullen hebben op deze sporen.

Indien noodzakelijk wordt deze studie gevolgd door een vooronderzoek met en/of zonder ingreep in de bodem. Indien de resultaten van de bureaustudie voldoende informatie opleveren, of er geen vervolgtraject kan worden uitgevoerd voorafgaand het bekomen van de vergunning, zal een programma van maatregelen worden uitgeschreven met aanbevelen tot vervolgonderzoek, een archeologisch onderzoek of het voorstellen van maatregelen voor behoud *in situ*.

De specifieke doelstellingen binnen deze bureaustudie zijn:

- het bepalen van de genese van het landschap waarbinnen het betreffende plangebied zich bevindt
- het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid of kans tot aanwezigheid van archeologische resten binnen het plangebied
- het identificeren en waarderen van de archeologische sporen: hierbij wordt de aard, bewaringstoestand en hun ouderdom in kaart gebracht, en deze gewaardeerd in hun ruimere omgeving (zowel geografisch als historisch)
- het afbakenen van eventuele verstoorde zones
- de impact van de voorziene werken op het mogelijk archeologisch erfgoed inschatten
- indien dit noodzakelijk zou blijken, het aanbevelen tot verdere onderzoeksstrategieën en/of het voorstellen van maatregelen voor behoud *in situ*

1.1.5.2 Wetenschappelijke vraagstelling

In het kader van dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?
- Zijn er in het gebied paleolandschappelijke eenheden bewaard en is er kans op het aantreffen van archeologische sites in dit landschap?
- Hoe kunnen archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties, ...) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

- Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten? Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

1.1.5.3 *Randvoorwaarden*

Het onderzoek is uitgevoerd door een erkend archeoloog volgens de normen van de Code van Goede Praktijk.

1.1.6 *Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek*

Op basis van verschillende bronnen werd getracht inzicht te verkrijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het gebruik van het projectgebied en zijn omgeving in de loop van de tijd. Daaraan gekoppeld wordt de archeologische verwachting bepaald.

Het gebied bevindt zich in een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing waardoor bij de bureaustudie er extra aandacht gaat naar de landschappelijk opbouw en het landgebruik. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan relevante ecologische en aardkundige gegevens.

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- Geografische situering en huidig bodemgebruik
- Aardkundige gegevens
- Archeologische gegevens
- Historische gegevens
- Bepalen van de archeologische verwachting
- Synthese en beantwoorden van de onderzoeksvragen

Hiervoor is bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende bronnen:

Voor de technische aspecten en de gegevens omtrent de werkzaamheden zijn de plannen en gegevens gehanteerd zoals ze zijn verkregen van Van Huele Gebrs. NV. Deze zijn toegelicht door de heer Kristof Passchyn.

De aardkundige gegevens (geologie, topografie, landschap en bodemkunde) werden bestudeerd aan de hand van kaarten. Het betreft meer in het bijzonder de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen. De bodemkundige gegevens werden aangevuld met de informatie die beschikbaar gesteld wordt via de website Databank Ondergrond Vlaanderen.¹ Het geologisch kader wordt weergegeven in bijlage 3.

¹ <https://dov.vlaanderen.be>

De CAI (Centraal Archeologische Inventaris)² was de belangrijkste bron van informatie wat betreft het archeologisch kader waarbinnen het projectgebied wordt geplaatst. Er kon bijkomende informatie gevonden worden over eventueel recenter archeologisch onderzoek in de nabijheid van het plangebied. Het archeologisch kader in relatie tot de geologische periodes wordt weergegeven in bijlage 3.

Voor het onderzoek naar de algemene geschiedenis van de regio is gebruik gemaakt van uitgegeven en onuitgegeven bronnen, deze zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Daarnaast werd ook beroep gedaan op de Inventaris Onroerend Erfgoed³. Verder werd er voor het historische luik historische kaarten en luchtfoto's geconsulteerd via zowel Geopunt als Cartesius⁴. Cartesius is een online databank die kaartmateriaal en luchtfoto's van het NGI (Nationaal Geografisch Instituut), de KBR (Koninklijke Bibliotheek van België) en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika bundelt.

Voor een groot aandeel van het kaartmateriaal werd de website Geopunt⁵ geraadpleegd. Geopunt is een centrale website die vrijwel alle bestaande geografische overheidsinformatie ontsluit. Zo werd voor het bekomen van de kadasterinformatie gebruik gemaakt van het Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen dat via deze weg door AGIV aangeboden wordt.

Voor het aanmaken van het kaartmateriaal werd het programma QGIS gebruikt, een geografisch informatiesysteem. In de mate van het mogelijke werd zoveel mogelijk van het relevante cartografische materiaal ingeladen in het programma om op deze manier zoveel mogelijk van het kaartmateriaal te genereren dat in deze bureaustudie gebruikt wordt. Hierbij werd telkens het projectgebied geprojecteerd of aangeduid op de onderliggende kaarten.

De studie van de hierboven vermelde bronnen gaf geen aanleiding tot een verder archiefonderzoek of het inwinnen van aanvullend wetenschappelijk advies.

Verder is ook contact opgenomen met Ernigahem, de heemkundige kring van Eernegem.⁶ Zij konden geen aanvullende informatie aanleveren.

² <https://cai.onroenderfgoed.be>

³ <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

⁴ <http://www.cartesius.be>

⁵ <http://www.geopunt.be>

⁶ Met dank aan de heer Koenraad Vandenbussche van de heemkundige kring (mailwisseling op 19 januari 2018).

1.2 Assessmentrapport bureauonderzoek

1.2.1 Geografische situering

1.2.1.1 Ligging

Het plangebied is gelegen ten oosten van de Akkerbeekstraat te Eernegem (gemeente Ichtegem) in West-Vlaanderen. Het plangebied wordt als woongebied aangeduid, en ligt op de westelijke rand van de dorpskern van Eernegem, op ca. 500m van de kerk. Het is een onbebouwde zone gelegen tussen de huidige huizen, ingesloten door de Ferdinand Depuydtlaan in het noorden, de Akkerbeekstraat in het westen en de Stationsstraat in het zuiden.

Het gebied is gelegen in Zandig Vlaanderen, en meer specifiek het Westelijk Houtland. De percelen van het plangebied vertonen een lichte variatie in hoogte tussen 7 m en 7,7 m +TAW. Ter hoogte van de straat loopt de gelijknamige Akkerbeek.

1.2.1.2 Huidige situatie van het projectgebied

Het projectgebied bestaat uit twee percelen. Deze bestaan uit braakliggende grond.

Figuur 4 Algemene situering van het plangebied op de topografische kaart (bron: Openstreetmap). (schaal 1: 80 000)

Figuur 5 Luchtfoto uit 2017 met daarop het plangebied geprojecteerd (bron: AGIV). (schaal 1: 2 000)

Figuur 6 Bodembedekkingskaart uit 2012 met daarop het projectgebied geprojecteerd (bron: AGIV). (schaal 1: 3 500)

1.2.2 Aardkundige gegevens

1.2.2.1 De Tertiairgeologische bodem

Het Tertiair is (was) een geologisch tijdvak dat de periodes Paleogeen (66,0-23,03Ma) en Neogeen (23,03-2,58Ma) omvat. Het is al enige tijd geen officieel erkend onderdeel meer van de chronostratigrafie zoals deze wordt vastgesteld door de *International Commission on Stratigraphy*. De benaming wordt echter nog veelvuldig gebruikt en zal ook hier worden toegepast.⁷

De locatie van het plangebied bevindt zich op het Lid Egem (deel van de Formatie van Tielt) De samenstelling daarvan is grijsgroen zeer fijn zand, kleilagen, zandsteenbanken, glauconiet- en glimmerhoudend.

Er dient vermeld te worden dat het Tertiaire niveau op de locatie van het plangebied wordt afgedekt met een 4 tot 9 meter dik Quartair dek, en is dus minder relevant voor het archeologische verhaal van de locatie.⁸

Figuur 7 Tertiair geologische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: DOV, Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 15 000)

⁷ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>

⁸ Jacobs *et al.* 1999.

1.2.2.2 *De Quartairgeologische bodem*

Het Tertiair (of liever het Neogeen) wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het Quartair. Deze periode vangt dus 2.58 miljoen jaar geleden aan en is onderverdeeld in twee tijdsnedes (etages): het Pleistoceen en het Holoceen.

Het Pleistoceen (2.58Ma- 11.7ka) wordt gekenmerkt door grote schommelingen in het klimaat. De (vaak relatief lange) tijden waarin een koud klimaat bestond worden ijstijden (glacialen) genoemd. Tijden waarin het klimaat meer op dat van nu leek worden aangeduid met de term tussenijstijden (interglacialen) aangeduid. Deze grote klimaatschommelingen hadden grote gevolgen en de resultaten daarvan zijn vandaag de dag nog op veel plekken in het landschap te herkennen.

De jongste tijdsnede die we kennen is (vooralsnog) het Holoceen (11.7ka – heden). Dit tijdvak is gekenmerkt door een redelijk warm klimaat en is daarom ook geclassificeerd als een interglaciaal. Met name in het laatste deel van dit tijdvak is de invloed van de mens op de aarde sterk toegenomen, wat voor de geologie grote gevolgen heeft.⁹

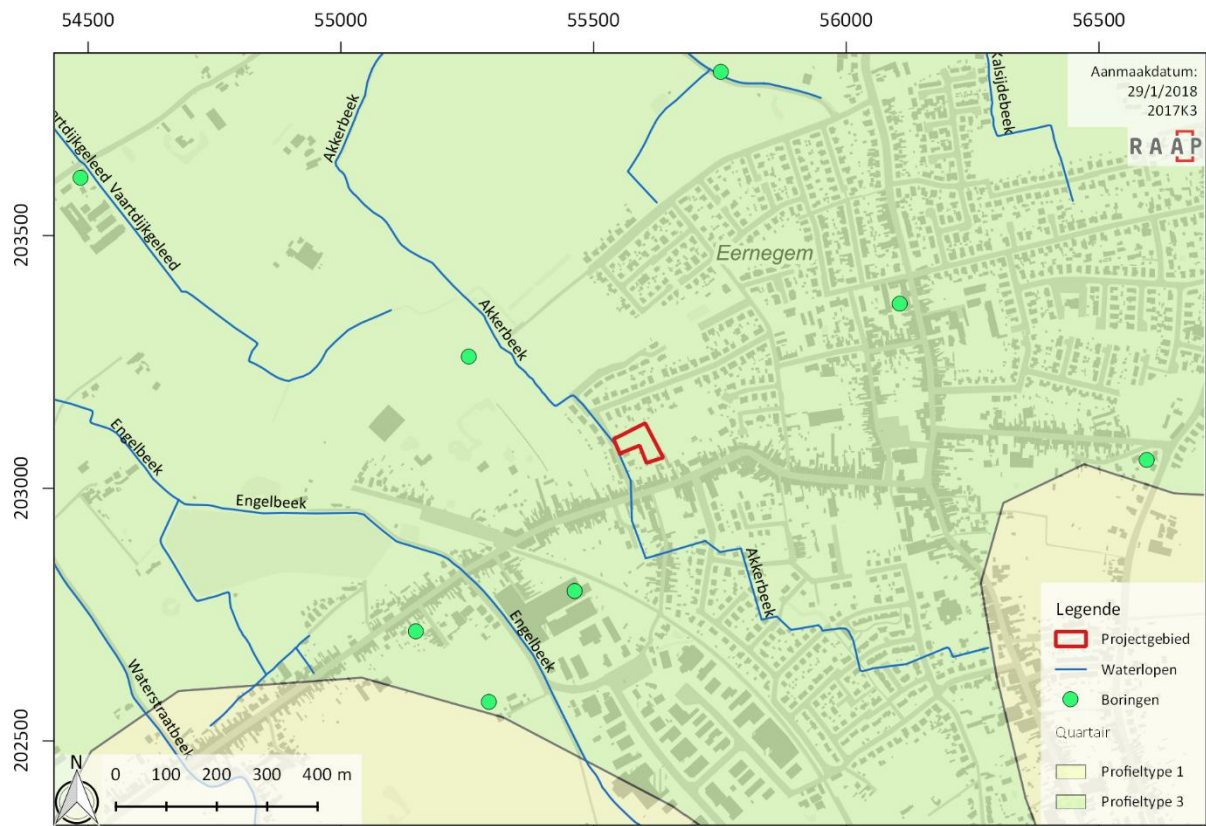
De sedimenten van Quartaire ouderdom worden op grote schaal aan het oppervlak aangetroffen en zijn weergegeven op de Quartairgeologische kaart volgens het principe van profieltypekartering. Daarbij worden lithologie, genese en (chrono-) stratigrafie aangehouden als de belangrijkste kenmerken waar gronden op worden ingedeeld. De dikte van de Quartaire afzettingen varieert sterk in Vlaanderen, van minder dan een meter tot circa 30 meter.¹⁰

De Quartairgeologische sedimenten binnen het plangebied bestaan uit eolische sedimenten van het weichseliaan (laat-pleistoceen) mogelijk vroeg-holoceen. Deze zijn gelegen op fluviatiele afzettingen van het weichseliaan (laat-pleistoceen) en worden gezamenlijk benoemd als het profieltype 3. In deze zone ontbreken hellingsafzettingen. Op basis van geologische boringen in de omgeving heeft dit pakket afzettingen een dikte tussen 4 en 9 meter.¹¹

⁹ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>

¹⁰ <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding>

¹¹ Respectievelijk boring kb12d37w-B142 op 315 m ten zuiden van het plangebied en boring kb12d37w-B148 op 580 m ten oosten van het plangebied.

Figuur 8 Quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: DOV, Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 15 000)

1.2.2.3 Bodemkundige gegevens

Binnen deze Quartaire sedimenten zijn verschillende bodemtypes ontwikkeld. Binnen het projectgebied zijn volgende bodems aanwezig¹²:

SdG-bodem: **Matig natte lemig zandbodem** complex

De bouwvoor van deze gronden is iets dikker en humeuzer dan bij de matig droge Podzolen op lemig zand. Hij is soms gevlekt met resten van de E horizont en brokjes Podzol B. De waterhuishouding is goed in de zomer, maar iets te nat in de winter.

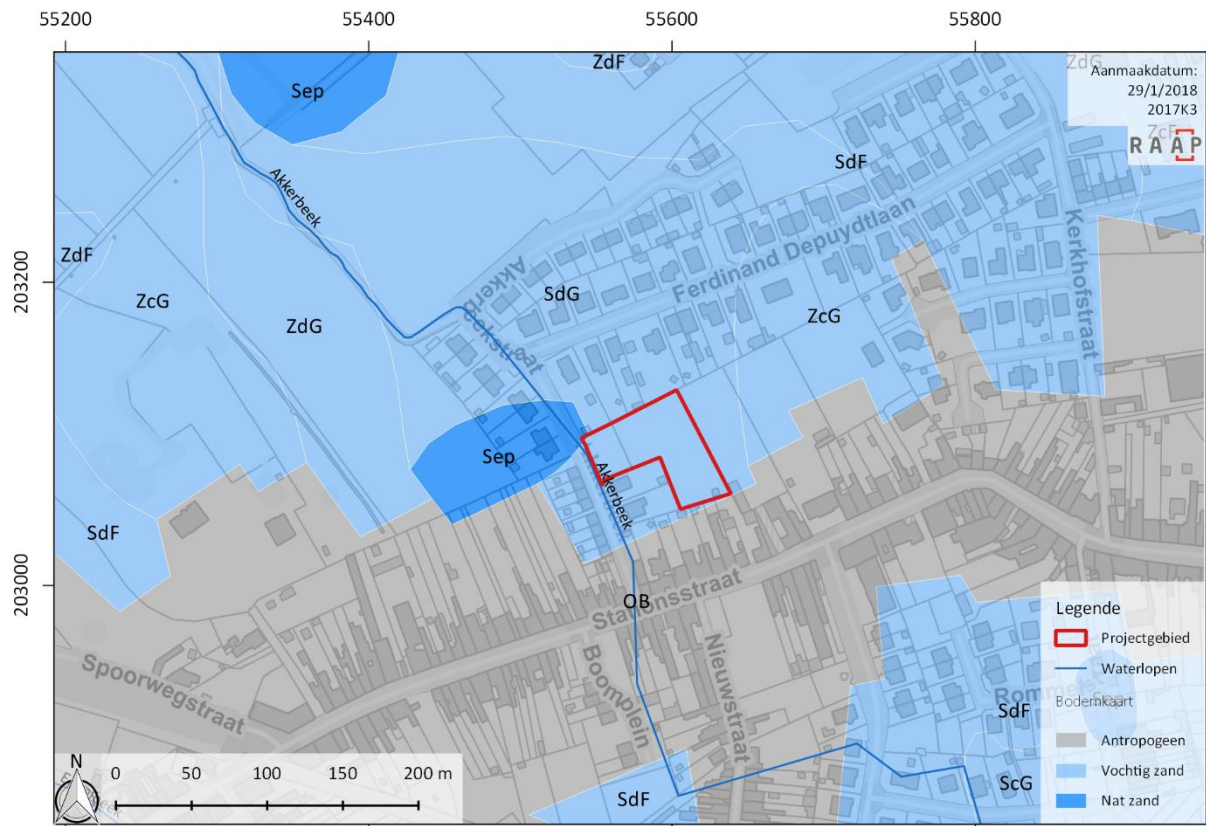
Sep-bodem: **Natte lemig zandbodem** zonder profiel

Sep is een veel voorkomende serie met talrijke variaties in substraat, moedermateriaalvarianten en profielontwikkelingsvarianten. Het vertegenwoordigt een natte Regosol met algemeen een dikke humeuze laag, soms verveend, waarin de roestverschijnselen beginnen tussen 20 en 40 cm, de reductiehorizont begint rond 1 m. De bodem is veel te nat in de winter en in de lente, fris in de zomer. De grond wordt veelal als hooiweide gebruikt maar mits rationele drainering wordt hij geschikt voor goed weiland en zelfs akkerlandteelten, thans vooral maïs.

Dit bodemtype is aanwezig in de westelijke hoek van het plangebied.

¹² Dov.vlaanderen.be

In het zuiden grenst het plangebied aan OB-bodems. Deze zijn bebouwde zones die in dit geval deel uitmaken van de bewoningskern van Eernegem.

Figuur 9 Bodemkaart met projectie van het plangebied (bron: DOV, Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 5 000)

1.2.2.4 Geomorfologische kaart

De geomorfologische kaart voor dit gebied is beschikbaar maar zal hier beknopt vermeld worden gezien verschillende aspecten onder andere paragrafen voorkomen.¹³

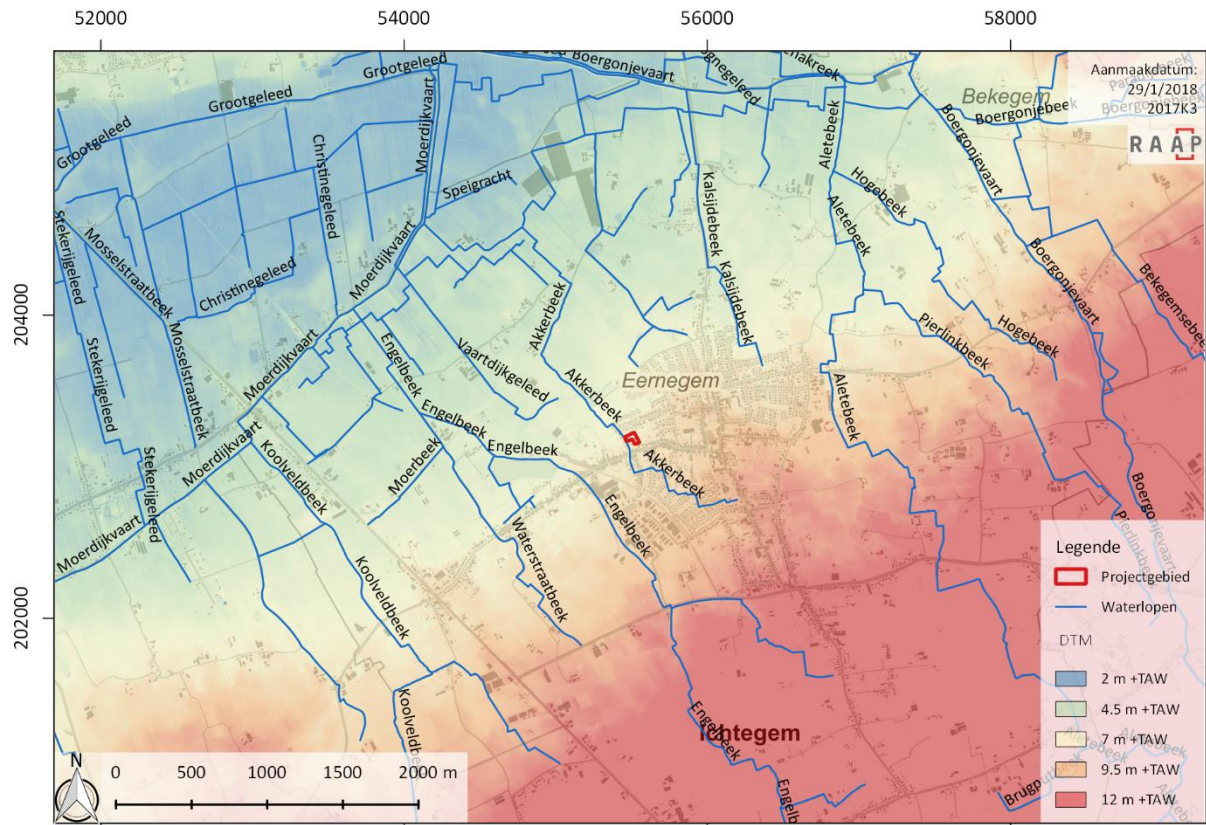
Het projectgebied is gelegen in de Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei. De regio wordt omschreven als het Westelijk Houtland. Ten noorden van Eernegem situeert zich de overgang naar de regio van de Kustpolders. Naar het zuiden van de gemeente Ichtegem toe bevindt zich het Plateau van Wijnendale.¹⁴

¹³ <https://biblio.ugent.be/publication/232772>

¹⁴ Jacobs et al., 2004: 11 en <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126374>

1.2.2.5 *Topografie*

Zoals in de vorige paragraaf is beschreven ligt in het zuiden van Ichtegem het Plateau van Wijnendale. Het hoogste punt daarvan bevindt zich op ca. 46 m +TAW. Ten noorden van het plangebied bevindt zich de overgang naar de Kustpolders, meer specifiek het Westelijk Middelland. Nabij het plangebied is de omgeving gekenmerkt door een glooiend landschap vanwege de ligging tussen een hoog en laag deel in het landschap.

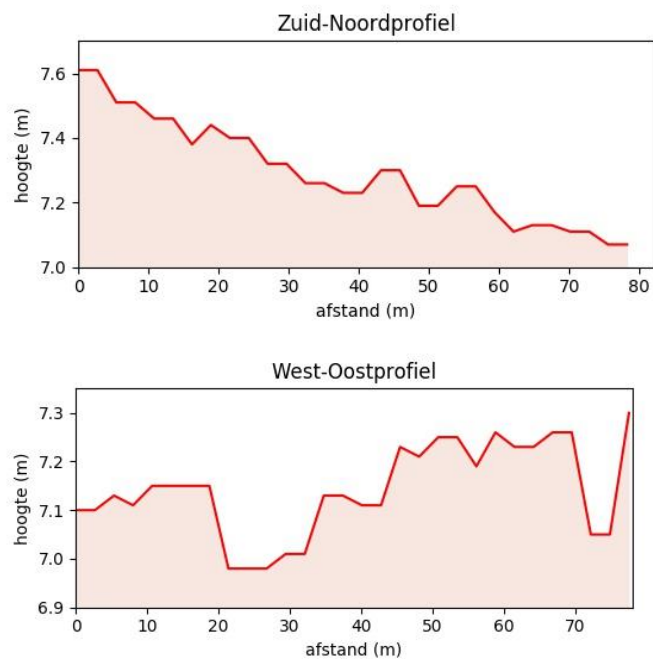

Figuur 10 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV). (schaal 1: 50 000)

Het plangebied zelf is relatief egaal en bevindt zich tussen 7 m (in het westen) ten 7,7 m +TAW (in het zuidoosten). Wat op de DTM reeds bleek is dat het projectgebied naar het noorden toe afloopt. Dit is eveneens te zien op onderstaand profiel. Deze sectie loopt van het zuiden van perceel 1409D naar het noorden toe. Op een afstand van bijna 80 meter daalt het plangebied met ca. 0,6 m. Het west-oostprofiel toont aan dat er weinig hoogteverschil zit in dwarse richting. Daar is te zien dat het plangebied tussen 7 en 7,3 m situeert.

Figuur 11 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (detail) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal 1: 10 000)

Figuur 12 Hoogteprofielen (bron: Geopunt)

1.2.2.6 Hydrografie

Wat op voorgaande beelden duidelijk werd is het reliëf van de ruime omgeving die van zuidoost naar noordwest afhelt. Dit heeft natuurlijk zijn invloed op de waterhuishouding van de regio. Ook nabij het plangebied is zichtbaar dat de waterlopen het reliëf volgen en de omgeving van het projectgebied naar het noordwesten afwateren (Figuur 10).

Ondanks de aanwezigheid van een waterloop is er geen duidelijk beekdal aanwezig.

1.2.2.7 Erosie

Uit de potentiële bodemerosiekaart blijkt dat het projectgebied niet gekarteerd is. Toch kan er, op basis van de gegevens uit de nabije omgeving en ondanks het reliëfverschil binnen het projectgebied, gesteld worden dat er voor het plangebied en omgeving een verwaarloosbare kans is op bodemerosie.

Figuur 13 Potentiële bodemerosiekaart uit 2016 (bron: DOV, Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 10 000)

1.2.3 Archeologische gegevens

1.2.3.1 Juridische gegevens

Uit raadpleging van het geoportaal van Onroerend Erfgoed¹⁵ blijkt het plangebied niet in een ‘gebied geen archeologie’ te liggen, noch in een ‘archeologische zone’.

1.2.3.2 Gegevens uit de Centrale Archeologische Inventaris

In de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) zijn binnen het projectgebied geen archeologische resten bekend. In de omgeving wel. De belangrijkste worden hieronder aangehaald.

Door middel van luchtfoto's werden op het plateau op verschillende plaatsen circulaire structuren waargenomen, die doorgaans in de bronstijd of vroege ijzertijd gedateerd kunnen worden (bv. locatie 15675). Dergelijke grafheuvels maakten niet zelden deel uit van omvangrijke grafvelden, die meerdere honderden jaren lang werden gebruikt. Er kan met bijna zekerheid gesteld worden dat zich in Eernegem nog meerdere onontdekte bewoningssites uit de brons- en ijzertijd in de bodem bevinden.¹⁶ De vermelde circulaire structuur die gekend staat onder ID15675 werd niet gedateerd. Deze kan echter gesitueerd worden in het laat-neolithicum tot midden-bronstijd, naar analogie van vele andere gedateerde exemplaren. Het merendeel van deze structuren zijn gelegen rond Aartrijke. In dit opzicht vormt de gemeente Ichtegem nog een blinde vlek. Er zijn in de directe omgeving in nauwelijks grafcirkels gekend, al gaat het om eenzelfde type landschap. Het is niet duidelijk of dit te wijten is aan de afwezigheid van deze grafmonumenten, of het gebrek aan onderzoek in de regio.

Voor de Romeinse tijd (1ste eeuw voor Christus – 5de eeuw na Christus) zijn geen sites gekend, maar het zou verbazen mocht het gekende/veronderstelde patroon van verspreide landelijke bewoning in Ichtegem stoppen aan de grens met de deelgemeente. Tijdens de 1ste - 2de eeuw na Christus werd het wegennet in de streek vernieuwd. De Zeeweg verbond de rand van de kuststreek, de nederzetting Oudenburg, met het binnenland. De weg volgt de zandrug waarop Oudenburg is gelegen en die uitstrekke tot op het grondgebied Bekegem, waarna hij verder doorloopt naar Torhout. Deze weg ligt op ca. 3 kilometer ten oosten van het plangebied.

In de onmiddellijke omgeving komen erg veel laatmiddeleeuwse site smet walgrachten voor:

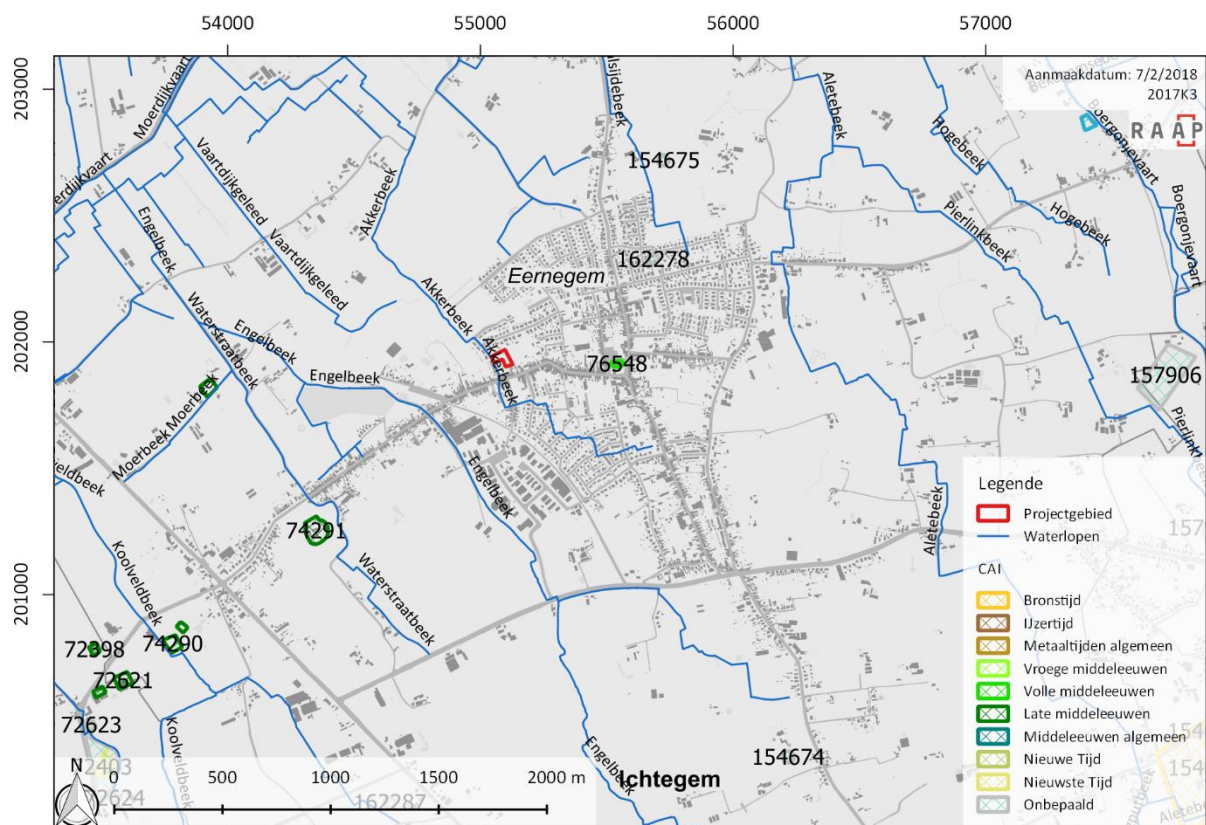
- Locatie 74289: Eernegem Leugenboomstraat I: **site met walgracht** uit de late middeleeuwen, bekend van op 19de-eeuwse kaarten
- Locatie 74290: Eernegem Leugenboomstraat II: **site met walgracht** uit de late middeleeuwen, bekend van op 19de-eeuwse kaarten
- Locatie 74291: Eernegem Stationsstraat 327: **site met walgracht** uit de late middeleeuwen, bekend van op 19de-eeuwse kaarten
- Locatie 74292: Eernegem, Moerbeekstraat I: **site met walgracht** uit de late middeleeuwen, bekend van op 19de-eeuwse kaarten

¹⁵ <https://geo.onroerenderfgoed.be/>

¹⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126316>

De **Sint-Medarduskerk** te Eernegem worden in de CAI vermeld als Locatie 76548. Deze constructie gaat terug tot waarschijnlijk 11de-12de eeuw.¹⁷

Als laatste is er Locatie 162278 (Ichtegem, Populierenlaan) Het betreft een **ongedateerde gracht** ontdekt bij een controle van werken.

Figuur 14: Uitsnede van de Centraal Archeologische Inventaris, met projectie van het plangebied (bron: DOV, Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal: 30 000)

1.2.3.3 *Gegevens uit reeds uitgevoerd proefsleuvenonderzoek/archeologisch onderzoek*

Binnen het plangebied zijn nog geen archeologische onderzoeken uitgevoerd. Wel is er in de nabije omgeving een bureauonderzoek uitgevoerd naar een locatie in de Sint-Annawijk. Gegevens uit dit onderzoek zijn in de verschillende delen van deze nota reeds vermeld.

¹⁷ Verwerft en Hinsch Mikkelsen, 2016: 21.

1.2.4 Historische gegevens

1.2.4.1 Algemene geschiedenis en ontwikkeling van Eernegem¹⁸

Vermoedelijk is Eernegem ontstaan tussen 750 en 900 op de plaats die nog steeds de dorpskern vormt. De dorpskern van Eernegem vertoont een eigenaardige opgehoogde structuur. De kerk ligt op een hoogte. Deze zou gevormd zijn door een laagmotte met de woning van de lokale machthebber en een dominiale kerk. Er zijn geen archeologische sporen gekend voor de vroege middeleeuwen: verschillende toponiemen laten echter een vroegmiddeleeuwse ontwikkeling vermoeden.

Volgens plaatsnaamkundigen dateert de naam Eernegem uit de periode van de Franken (350-900). Een zekere Arnjo (Erno) vestigde hier een hoeve. Zijn nakomelingen (=inga) vonden er hun thuis (=hem). De plaatsnaam Eernegem betekent bijgevolg: woonplaats van de nakomelingen van Arnjo. Deze herenhoeve ontstond vermoedelijk in de 7de eeuw.

De kernen Ichtegem en Eernegem vielen onder het gezag van "Villa Koekelare". De "Villa Koekelare" was een geheel van kleine agrarische kernen, van elkaar gescheiden door woeste gronden en bossen. De hoeve van Arnjo was er één van. Er zijn aanwijzingen dat de verdwenen kasteelsite net ten noorden van de kerk op zo'n oude herenhoeve zou teruggaan.

Het uitzicht van dit gebied was in alle gemeenten grosso modo hetzelfde. Het was een veldgebied voorzien van kunstmatig aangelegde vijvers van geringe diepte. Het was een weinig vruchtbare bodem. De gronden werden gebruikt als graasland, als reserve voor sprokkelhout en ander klein houtgewas.

In de loop van de 12de -13de eeuw worden grote inspanningen door de Vlaamse graven geleverd om de gronden te ontginnen. Dit weerspiegelt zich in het groot aantal sites met walgracht die hierboven werden besproken. Naast deze individuele kernen kwamen ook verschillende gehuchten voor. Het gebied tussen Moerbeek en Moerdijkvaart, ten westen van het plangebied kende een wat latere ontginning in de 13de eeuw.

Eernegem ontwikkelde zich mogelijk vanuit twee kernen: deze aan de kerk, een tweede, waarschijnlijk agrarische en minder belangrijke kern zou langs de Mitswegestraat -ten zuiden van de dorpskern- terug te vinden zijn (pas rond de 19de eeuw).

In 1190 was er sprake van een zeker Folcardus, die molenaar was in Eernegem. Zeker tot 1392 stond er nabij het dorp een molen op het perceel waar zich tegenwoordig de Louis Schattemanstraat bevindt, ten noordoosten van het plangebied. Ten laatste vanaf 1409 was er sprake van een dorpsmolen op de hoek van Westkerkestraat en Populierenlaan. Deze is nog zichtbaar op de Ferrariskaart (zie lager).

¹⁸ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/126374>

1.2.4.2 16de – 17de eeuw

Eernegem is afgebeeld op de kaart van Pourbus (1571). Op deze Grote Kaart van het Brugse Vrije (1571) is enkel de zuid-oosthoek van de gemeente goed voorzien van wegen. Er worden drie bewoningskernen weergegeven op deze kaart. Een eerste kern van bebouwing situeert zich in het dorpscentrum van Eernegem rond de Sint-Medarduskerk. Een tweede bewoningskern situeert zich rond het gehucht Moerdijk. Een derde bewoningskern situeert zich rond de Streulestraat. De bebouwing concentreert zich tegenaan de Westkerkestraat.¹⁹

De kaart levert geen extra informatie op voor het plangebied.

Figuur 15: Detail van de kaart van het Brugse Vrije door Pourbus, kopie door Pieter Claeissens de Jonge (16de eeuw) (bron: Lukas - Art in Flanders VZW, foto Hugo Maertens). (schaal: onbekend).

1.2.4.3 Kaart van Ferraris (1771-1777)

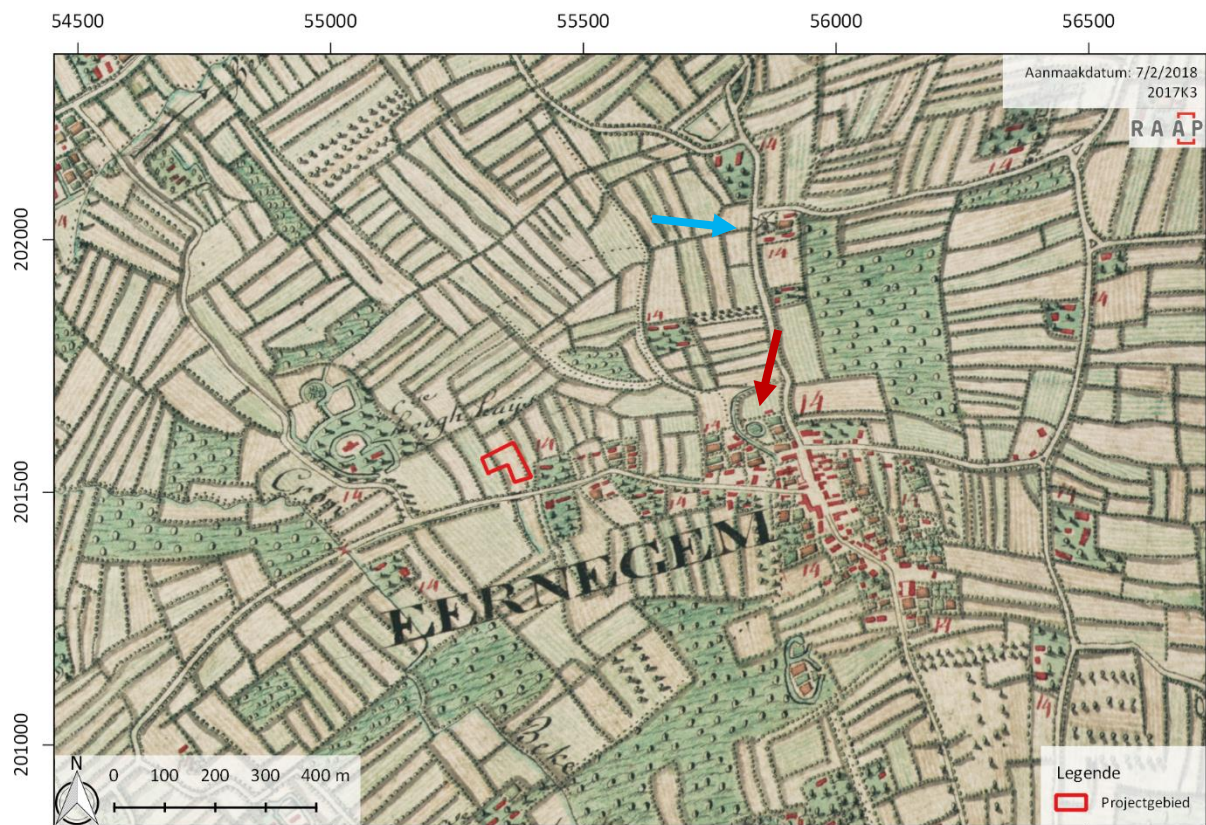
De kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik werd opgesteld tussen 1771 en 1777 door de graaf de Ferraris. Het is een interessant document, omdat alle gebouwen ingemeten werden en ook de omgeving werd vrij waarheidsgetrouw opgetekend (rivieren, grachten, poelen, bossen, hagen, etc.). Er dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat deze kaart vooral vanuit en militair standpunt opgetekend werd. De gebieden die in dat kader minder interessant waren, werden minder nauwkeurig ingemeten.

¹⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126374>

Op deze kaart wordt Eernegem als een landelijke dorp weergegeven. De omgeving wordt algemeen gekenmerkt door een gesloten landschap. Elk perceel was omzoomd met een haag of een bomenrij. Verspreid liggen enkele beboste percelen.

Het plangebied is op de kaart volledig aangeduid als akker. De Akkerbeek staat hier slechts gedeeltelijk afgebeeld. Hieruit kan worden afgeleid dat het een zeer kleine en onbelangrijke stroom betreft, die opging in de percelering.

Ten westen is het grote erf met een 8-vormige en dubbele omwalling afgebeeld, gekend onder de naam 'hoogh huijs'. In het centrum van het dorp is een kleine circulaire vorm te herkennen, afkomstig van een verdwenen motte (?) of een windmolen. Ten noorden van het dorp staat een windmolen afgebeeld. Langsheen de huidige stationsstraat liggen enkele erven.

Figuur 16: Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België). (schaal: 10 000). De rode pijl wijst op een circulaire structuur, een restant van een motte of windmolen. De blauwe pijl wijst naar een toenmalige aanwezige molen.

1.2.4.4 *Atlas der Buurtwegen (1841)*

De kadastrale kaarten die tot de Atlas der Buurtwegen behoren, werden opgemaakt tussen 1843 en 1845 naar aanleiding van de uitvoering van een wet uit 1841. De bedoeling was een inventaris te maken van alle kleine wegen met openbaar karakter.

Op onderstaan de kaart is te zien dat het plangebied aan de rand van de bewoningskern van Eernegem gelegen is. De zone is op dat moment nog onbebouwd. De akkerbeek staat wel duidelijk aangegeven. Het gebruik van het plangebied is hier niet met zekerheid af te leiden maar vermoedelijk was het nog in gebruik als akker.

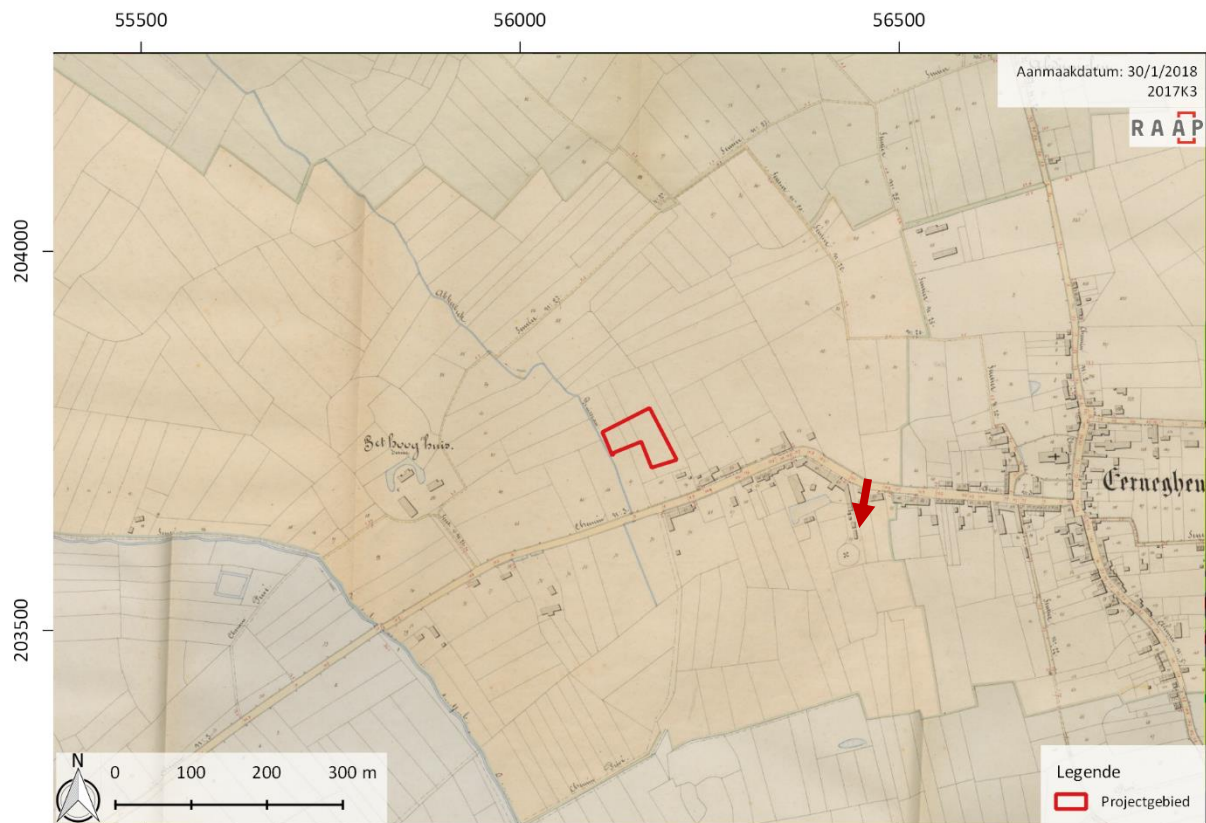
1.2.4.5 *Kaart van Vandermaelen (1846-1854)*

De topografische kaart van Philippe Vandermaelen werd opgemaakt tussen 1846 en 1854. Hierop staat ook het reliëf aangeduid. Circa 1850 wordt het volledige Belgische grondgebied afgebeeld op de Ph. Vandermaelenkaart. Deze kaart is een interessante bron wat betreft de belangrijkste wegen, namen van herbergen, hoeves en molens.

Op onderstaande kaart wordt het plangebied op de topografische kaart weergegeven. In de omgeving is een jeneverdistillerij en een molen aanwezig. Het plangebied is vermoedelijk nog in gebruik als akker en is ook op deze kaart aangeduid als onbebouwd.

1.2.4.6 *Popp-kaart (1842-1879)*

De kaart van Philippe-Christian Popp was een kadasterkaart die werd opgesteld tussen 1842 en 1879. Eernegem is in vergelijking met de vorige kaarten weinig veranderd. Ook het plangebied is nog steeds onbebouwd en -vermoedelijk- in gebruik als akker.

Figuur 17: Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV, Provincie West-Vlaanderen). (schaal: 10 000). De rode pijl duidt op een nieuwe molen.

Figuur 18: Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België). (schaal: 10 000)

Figuur 19: Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 10 000)

1.2.4.7 Luchtfoto's 20ste eeuw

In vergelijking met de kaarten uit de 19de eeuw is op de luchtfoto te zien dat de bebouwing in Eernegem tot 1971 sterk is toegenomen. Voor wat het plangebied betreft is de bebouwing aan de Stationsstraat goed te zien, wat ook te maken heeft met de industrialisatie in deze omgeving vanaf het begin van de 20ste eeuw (zie ook eerder). Het plangebied zelf echter is nog steeds onbebouwd en in gebruik als akker.

In de decennia hierna groeit de bewoning gestaag verder en de percelen nabij het onderzoeksgebied worden verder ingenomen door bebouwing. Deze evolutie zet zich door tot vandaag waarbij quasi alle omliggende percelen bebouwd zijn. Het plangebied zelf is lange tijd in gebruik als akker, maar op de meest recente luchtfoto's is het gebied te zien als tuin of braakliggende grond.

Figuur 20: Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 10 000)

Figuur 21: Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 10 000)

1.2.5 Archeologisch verwachtingsmodel

Periode jager-verzamelaar: Ondanks dit niet geheel mag worden uitgesloten, is de **kans** op steentijdvindplaatsen **eerder klein**. Hiervoor ontbreekt een daarvoor gunstig landschap. De akkerbeek is in dit opzicht een minderwaardige beek. Er is geen sprake van een uitgesproken beekvallei en een duidelijke steilrand of plateau er net buiten. Het gemis van een zogenaamde gradiëntzone verlaagt de kans op dergelijke vindplaatsen. Oudere vondsten (uit de steentijd) zijn in de omgeving niet bekend.

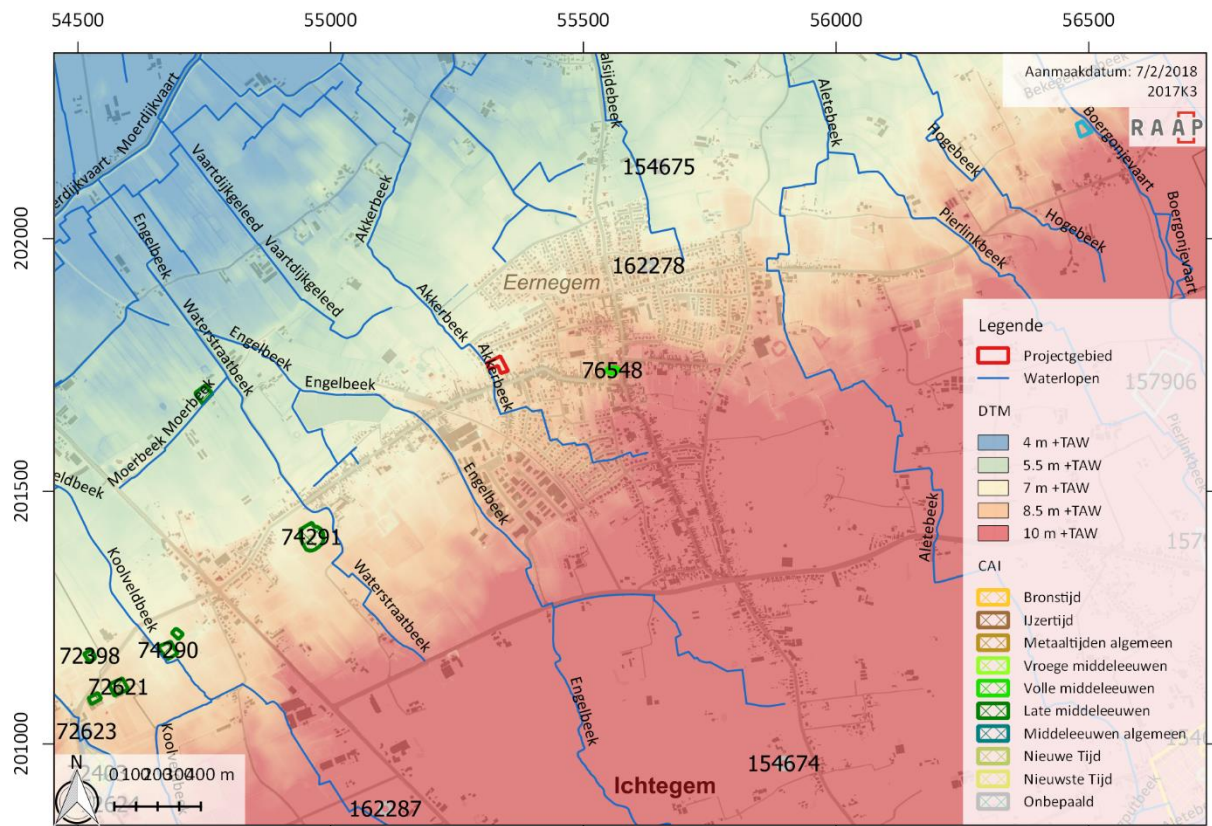
De aanwezigheid van de mens is in de ruime omgeving gekend vanaf **het laat-neolithicum, de brons- en de (vroeg) ijzertijd**, en dit voornamelijk onder de vorm van grafcircels. Vele grafheuvels (vaak ongedateerd) zijn door luchtfotografie bekend. Er kan dan ook een **positieve verwachting** vooropgesteld worden voor het aantreffen van resten en sporen vanaf het laat-neolithicum tot en met de ijzertijd. Het gaat dan niet uitsluitend om de grafcircels. De 'zwervende erven' bevonden zich hoogstwaarschijnlijk in de omgeving. Deze zijn echter niet te detecteren aan de hand van luchtfotografische prospectie en zijn daardoor nauwelijks gekend.

De ligging op de rand van het plateau hoeft geen nadeel te zijn voor het treffen van archeologische sporen.

Voor wat de **Romeinse periode** betreft zijn in de nabije omgeving geen resten bekend. Er was zeker menselijke activiteit in de ruimere omgeving, getuige de vondsten in de omliggende centra van Aartrijke, Ichtegem, Koekelare of Gistel. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat dergelijke vondsten afwezig zouden zijn in Eernegem. In Koekelare, gelegen op 6 km van Eernegem, zijn Romeinse vondsten reeds uitvoerig vastgesteld. Voor de Romeinse periode bestaat dan ook een kans dat er binnen het projectgebied vondsten en/of sporen worden aangetroffen.

Het is bekend dat de eigenlijke ontwikkeling van Eernegem zich situeert in de vroege **middeleeuwen**. Zowel historische bronnen als de toponymie wijzen daarop. Die zou onder invloed van de ontwikkeling van Koekelare gebeuren. De Stationsstraat, waar het plangebied nabij gelegen is, is dan ook de verbindingsweg die naar Koekelare leidt. De bewoning zal zich voornamelijk nabij het dorpscentrum geconcentreerd hebben, al speelden de invalswegen zeker ook een rol in de contacten met omliggende gebieden. Het is dan ook niet uit te sluiten dat er ooit bewoning of activiteiten binnen het plangebied hebben plaatsgevonden in de loop van de middeleeuwen.

Op basis van historische kaarten blijkt dat het plangebied vanaf het eind van de 18de eeuw tot vandaag onbebouwd was en in **gebruik was als akker**. Hoe ver dit teruggaat in de tijd is niet duidelijk. Wat hier wel uit kan worden afgeleid is een **vrij grote kans op goede bewaring van de sporensites** onder de ploeglaag.

Figuur 22: Digitaal Hoogtemodel en CAI met projectie van de betrokken percelen (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 35 000)

1.2.6 Synthese / beschrijving potentieel op kenniswinst

- Korte samenvatting

Het plangebied (3772 m²) is gelegen op 500m van de dorpskern van Eernegem (gemeente Ichtegem), langsheen een belangrijke invalsweg. Het is gelegen aan de rand van Plateau van Wijnendale op een hoogte tussen 7 en 7,7 m +TAW. De bodems bestaan uit matig nat lemig zand gevormd in eolische afzettingen uit de laatste ijstijd. Langsheen de percelen loopt de Akkerbeek. Het gaat om een zeer kleine beek en er is geen sprake van een uitgesproken beekdal.

Het plateau staat gekend om zijn grote hoeveelheid grafcircels uit het laat-neolithicum/Bronstijd. Uit de overgang volle naar late middeleeuwen dateren tal van sites met walgracht. Deze kunnen worden gelinkt met de ontginning van de bossen.

Op basis van het bureauonderzoek kon vastgesteld worden dat er een potentieel is om archeologische resten aan te treffen vanaf het laat-neolithicum tot en met de middeleeuwen. Door het eeuwenlang gebruik van het terrein als akker, wordt een goede bewaring van de sporen verwacht.

- Beantwoorden van de onderzoeksvragen

- Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?

Binnen het plangebied zijn geen bekende archeologische gegevens gekend. In de omgeving zijn er een aantal gekend die met name te dateren zijn in de middeleeuwen. Het gaat daarbij voornamelijk om resten die op basis van oude kaarten gekend zijn, zoals hoeves met walgracht, molens etc. Een aantal sites zijn onbekend qua datering maar kunnen met enige voorzichtigheid in de bronstijd en vroege ijzertijd gedateerd worden. In deze gevallen gaat het om circulaire structuren die als grafheuvel kunnen geïdentificeerd worden.

- *Zijn er in het gebied paleolandschappelijke eenheden bewaard en is er kans op het aantreffen van archeologische sites in dit landschap?*

Het gebied is gelegen op de rand van het plateau. Op zich is dit een gunstige locatie voor bewoning. De aanwezigheid van matig nat tot natte bodems hoeft niet steeds het geval geweest te zijn. Het is geweten dat sommige periodes droger waren. Door de afwezigheid van een uitgesproken beekdal en steilrand is de kans op artefactenconcentraties uit de periode van de jager-verzamelaar eerder klein. Voor alle jongere periodes, tot de volle middeleeuwen is er binnen dit landschap echter een vrij grote kans op het treffen van (bewonings)sporen.

- *Hoe kunnen archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties, ...) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?*

Er worden grondsporen verwacht direct onder de ploeglaag. Het exacte niveau is echter niet gekend en hangt af van de verstoring van door de ploeglaag.

- *Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?*

Het plangebied is momenteel braakliggend, maar was tot in de 20ste eeuw nog in gebruik als akker. Dit gebruik gaat zeker terug tot in de late 18de eeuw, wat we weten op basis van historische kaarten. Hoogstwaarschijnlijk gaat dit gebruik nog een eind verder terug in de tijd. Dergelijk landgebruik zorgde ervoor dat de bovenste ploeglaag de originele bodem verstoord heeft. Wel is het zo dat onder deze laag goed bewaarde sporen en resten kunnen aangetroffen worden.

- *Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?*

Er is op zich een hoog potentieel op goede bewaring van de sporen. Volgens de CAI zijn in de onmiddellijke nabijheid geen archeologische gekend. De plek vormt voornamelijk voor de oudste periodes een blinde vlek op het plateau. Ongeacht de eerder kleinschaligheid van het terrein, kunnen nieuwe resultaten belangrijke informatie opleveren. Niet alle grafcircels zijn immers door middel van luchtfotografie te detecteren, en de bewoning en andere periodes blijven al helemaal onvindbaar door deze prospectietechniek.

- *Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten? Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?*

Het plangebied zal worden verkaveld voor de aanleg van een weg en woningen. De precieze impact hiervan is nog niet bekend. Bij verkavelingen wordt uitgegaan van een totaalverstoring van het terrein. Het mag duidelijk zijn dat de bewaring van archeologische resten *in situ* onmogelijk maakt. Het is dan ook noodzakelijk om archeologische resten en sporen veilig te stellen voor latere verstoring.

- (Mogelijke) betekenis van de archeologische site

Gezien er in Eernegem nog weinig archeologische resten bekend zijn en de ontwikkeling van het dorp niet goed gekend is kunnen eventuele vondsten een deel van de geschiedenis belichten. De ligging nabij de Stationsstraat maakt het interessant omdat dit de verbindingsweg is naar Koekelare. Vele meldingen in de CAI zijn bekend door luchtfotografie of historische kaarten. Een archeologisch onderzoek heeft met andere woorden de mogelijkheid om deze oppervlakkige kennis te verdiepen.

- Inschatting van het potentieel op kenniswinst vanuit regionaal of breder perspectief

Vergelijking met andere vondsten en sites zijn interessant om de vondsten van het plangebied in een ruimere context te kaderen. Op deze manier kan de evolutie van de menselijke bewoning in deze regio verder beschreven en onderzocht worden. De kennis hierover is momenteel erg versnipperd. Het potentieel op kenniswinst is bij aanwezigheid van archeologische resten dan ook groot.

- Afweging al dan niet verder onderzoek

Voor het plangebied is een potentieel op het aantreffen van archeologische resten voor de periode vanaf het laat-neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Gezien de toekomstige plannen voor dit gebied is bewaring in situ niet mogelijk. Om na te gaan of er al dan niet kans is om archeologie aan te treffen is het dan ook aan te raden om het gebied door **middel van een proefsleuven** verder te onderzoeken. Op deze manier kan het ganse terrein geïnspecteerd worden op resten en sporen uit deze tijden vooraleer het gebied definitief vrij te geven.

2 Bibliografie

2.1 Uitgegeven bronnen

Jacobs, P., F. Van Beirendonck en F. Mostaert, 2004: *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartbladen 4-5 (deel)-11-12 Blankenberge, Westkapelle, Oostduinkerke, Oostende*. Gent.

Verwerft, D. en J. Hinsch Mikkelsen, 2016: *Sint-Annawijk, Eernegem (Ichtegem): Resultaten archeologische prospectie zonder ingreep in de bodem (bureauonderzoek)*. Brugge.

2.2 Geraadpleegde websites

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://cai.onroenderfgoed.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<http://www.cartesius.be>

<http://www.geopunt.be>

<http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding>

<https://biblio.ugent.be/publication/232772>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126374>

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

¹ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126374>

¹ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126374>

¹ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126374>

3 Bijlages

Bijlage 1: afbakening van het plangebied plan (shp-bestand)

Bijlage 2: plannen van de bouwheer (pdf-bestand)

Bijlage 3: Geologisch en archeologisch kader

CHRONOLOGISCH KADER

HOLOCEEN	POSTGLACIAAL	SUBATLANTICUM	METALTIJDEN		Post- Middeleeuwen	Tweede Wereldoorlog		1940 - 1945														
					Eerste Wereldoorlog		1914 - 1918															
					Nieuwste tijd		19e E - 20e E															
					Nieuwe tijd		16e E - 18e E															
					Late Middeleeuwen		13e E - 15e E															
					Volle Middeleeuwen		10e E - 12e E															
					Middeleeuwen	Vroege Middeleeuwen	Karolingische periode	2e helft 8e E - 9e E														
							Merovingische periode	6e E - 1e helft 8e E														
							Frankische periode	5e E - 6e E														
					Romeinse tijd	Laat- Romeinse tijd		284-402														
						Midden- Rominse tijd		69-284														
						Vroeg- Romeinse tijd		57 v.C. - 69														
					IJzertijd	Late IJzertijd		475/450 - 57 v.C.														
						Vroege IJzertijd		800 - 475/450 v.C.														
					Bronstijd	Late Bronstijd		1050 - 800 v.C.														
						Midden- Bronstijd		1800/1750 - 1050 v.C.														
						Vroege Bronstijd		2100/2000 - 1800/1750 v.C.														
					Neolithicum		Laat- Neolithicum		2850 - 2100/2000 v.C.													
							Midden- Neolithicum		4200 - 2850 v.C.													
							Vroeg- Neolithicum		5300 - 4200 v.C.													
		Mesolithicum		Laat- Mesolithicum		7800 - 5300 v.C.																
				Midden- Mesolithicum		8500 - 7800 v.C.																
				Vroeg- Mesolithicum		9500 - 8500 v.C.																
PLEISTOCEEN	WEICHSELIIEN	LAAT GLACIAAL				Laat- Paleolithicum	35 000 - 9500 v.C.															
								PLENIGLACIAAL	Midden- Paleolithicum	300 000 - 35 000 v.C.												
											VROEG GLACIAAL											
														AMERSFOORT								
																	BRØRUP					
																				ODDERADE		
		MOERSHOOFD																				
		DENEKAMP																				
		LATE DRYAS																				
		PREBOREAAL																				
		BOREAAL																				
		ATLANTICUM																				
		SUBBOREAAL																				

Bijlage 4: lijst van opgenomen figuren bureauonderzoek

Figuur 1: Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: Openstreetmap). (schaal 1: 3 500)	5
Figuur 2 Projectie van het plangebied op het kadasterplan (bron: Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 2 000)	5
Figuur 3 Projectie van de toekomstige ontwikkeling van het projectgebied (bron: Van Huele Gebrs. NV). (schaal onbekend)	7
Figuur 4 Algemene situering van het plangebied op de topografische kaart (bron: Openstreetmap). (schaal 1: 80 000)	11
Figuur 5 Luchtfoto uit 2017 met daarop het plangebied geprojecteerd (bron: AGIV). (schaal 1: 2 000)	12
Figuur 6 Bodembedekkingskaart uit 2012 met daarop het projectgebied geprojecteerd (bron: AGIV). (schaal 1: 3 500)	12
Figuur 7 Tertiair geologische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: DOV, Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 15 000)	13
Figuur 8 Quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: DOV, Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 15 000)	15
Figuur 9 Bodemkaart met projectie van het plangebied (bron: DOV, Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 5 000)	16
Figuur 10 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV). (schaal 1: 50 000)	17
Figuur 11 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (detail) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal 1: 10 000)	18
Figuur 12 Hoogteprofielen (bron: Geopunt)	18
Figuur 14 Potentiële bodemerosiekaart uit 2016 (bron: DOV, Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal 1: 10 000)	19
Figuur 15: Uitsnede van de Centraal Archeologische Inventaris, met projectie van het plangebied (bron: DOV, Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV). (schaal: 30 000)	21
Figuur 15: Detail van de kaart van het Brugse Vrije door Pourbus, kopie door Pieter Claeissens de Jonge (16 ^{de} eeuw) (bron: Lukas - Art in Flanders VZW, foto Hugo Maertens). (schaal: onbekend)	23
Figuur 16: Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België). (schaal: 10 000). De rode pijl wijst op een circulaire structuur, een restant van een motte of windmolen. De blauwe pijl wijst naar een toenmalige aanwezige molen.	24
Figuur 17: Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV, Provincie West-Vlaanderen). (schaal: 10 000). De rode pijl duidt op een nieuwe molen.	26
Figuur 18: Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België). (schaal: 10 000)	26
Figuur 19: Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 10 000)	27
Figuur 20: Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 10 000)	28
Figuur 21: Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 10 000) ...	28
Figuur 23: Digitaal Hoogtemodel en CAI met projectie van de betrokken percelen (bron: Geopunt, AGIV). (schaal: 35 000)	30